

Nr 150.

Av herrar **Franzon** och **Strömberg**, *angående inrättande av en statens elektriska installatörskola.*

Viss behörighet såsom installatör vid elektriska starkströmsanläggningar kan enligt gällande s. k. installatörsförordning (Sv. förf.-saml. 1919: 755) meddelas åt den, som har en viss praktisk utbildning inom området för elektrisk installationsverksamhet samt därjämte antingen erhållit godkänt avgångsbetyg från eller godkänt betyg över däremot svarande kunskapsprov vid statsunderstödd yrkeskurs för elektriska installatörer eller ock har avlagt examensprov i enlighet med härför av kommerskollegium fastställda bestämmelser. Ny författning i ämnet är emellertid att förvänta, sedan förslag till ny behörighetsförordning utarbetats av de sakkunniga för elektriska kontrollväsendet (statens offentliga utredningar 1935: 53). Även i detta förslag föreslås, att avgångsbetyg från en yrkeskurs för elektriska installatörer skall, jämte viss praktisk utbildning, utgöra villkor för erhållande av viss behörighet såsom elektrisk installatör.

För den högre tekniska undervisningen i elektroteknik och för den elektrotekniska undervisningen å mellanstadiet har staten inrättat ett flertal tekniska läroanstalter av skilda slag, väl ägnade att meddela en högre teoretisk installatörsutbildning.

Den lägre tekniska undervisningen inom det elektriska området ombesörjes emellertid uteslutande av kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning, belägna i några av vårt lands större städer. Kurserna äro av tvenne slag, nämligen den mindre kursen med minst 220 timmars undervisningstid och den större med något över 600 timmars undervisningstid. Utrustningen av dessa skolor är emellertid understundom rätt otillfredsställande, svårigheter att få lämpliga lärare äro betydande och undervisningen lider brist på enhetlighet. Skolorna äro ej heller i allmänhet tillgängliga för andra än sådana personer, som äro bosatta inom den kommun, där skolan är belägen. Får nu undantagsvis sådana personer, som äro bosatta utanför en dylik skolas rekryteringsområde, tillåtelse att delta i undervisningen vid skolan, måste givetvis en betydande skolavgift erläggas, för att kommunens självkostnader skola bliva täckta.

Vidare kan en kommun, som kanhända under en följd av år anordnat dylika yrkeskurser för elektriska installatörer, helt plötsligt upphöra därmed, såsom fallet varit med exempelvis Västerås, där nu under åtskilliga år ingen dylik undervisning meddelats. En iögonenfallande brist i den nuvarande organisationen är det av de sakkunniga för elektriska kontrollväsendet påtalade förhållandet att, oaktat staten uppställer obligatoriska krav i fråga

om teoretisk utbildning för installatörer, behovet av lämpligt anordnade och belägna undervisningsanstalter ännu icke har blivit tillgodosett. Sålunda avhållas för närvarande endast på ett ställe i vårt land, nämligen vid Hässleholms stads tekniska skola, regelbundet återkommande yrkeskurser med dagundervisning för elektriska installatörer om minst 600 timmars undervisningstid, d. v. s. den minimiutbildning, som erfordras för en stor del av installatörerna, och vilka kurser äro tillgängliga för personer bosatta även utanför Hässleholms stad.

Det lär sålunda kunna anses vara ordnat så inom nu frågavarande yrkesområde, att staten i en förordning föreskriver en viss utbildning för rätten att driva en viss näring, oaktat att staten knappast kan garantera för att möjligheter finnas för därav behövande att under alla omständigheter, och med ej alltför stora ekonomiska uppoffringar, förvärva sig dylik utbildning. För utbildning inom andra verksamhetsgrenar har staten upprättat, eller föreliggande förslag att genom staten upprätta, utbildningsanstalter, exempelvis för polismän, sjuksköterskor, hembiträden, m. fl.

De nuvarande förhållandena innebära otvivelaktigt stora svårigheter för på landsbygden bosatta personer, vilka vilja utbilda sig till elektriska installatörer. Förhållandena äro även allt annat än tillfredsställande för sådana personer, vilka genom enskild undervisning, exempelvis per korrespondens, förskaffat sig viss elektroteknisk utbildning och sedan hava behov av att ytterligare utvidga denna genom praktiska laborationer, konstruktionsövningar och dylikt, för att såsom privatister vid en yrkeskurs för elektriska installatörer avlägga installatörsexamen.

Undertecknade hava därför kommit till den bestämda uppfattningen, att det är statens oavvisliga skyldighet att ingripa stödjande och reglerande på detta yrkesutbildningsområde, genom inrättandet av en statens elektrotekniska installatörsskola, som samtidigt bör vara en normalskola på området, där lärare för den elektrotekniska installatörsundervisningen skulle kunna utbildas, och dit elever från enskild undervisning kunde hänvisas att avlägga vederbörliga teoretiska-praktiska examensprov.

I skrivelse den 19 februari 1938 till skolöverstyrelsen har en av de tekniska tjänstemännen å kommerskollegii elektriska byrå föreslagit inrättandet av en dylik installatörsskola. Överstyrelsen synes icke hava vidtagit några åtgärder med anledning av framställningen. Kommerskollegium däremot har i sitt utlåtande till Konungen den 31 oktober 1938 angående av sakkunniga för elektriska kontrollväsendet avgivet betänkande rörande ordnandet av installatörsundervisningen anført, att förslaget angående inrättandet av en dylik skola vore beaktansvärt.

Vi äro givetvis icke beredda att framlägga en detaljerad plan för den nu ifrågavarande läroanstalten. Detta torde först kunna ske, sedan en sakkunnig utredning verkställts. Flera av våra grannländer hava redan inrättat dylika skolor med ändamålsenlig och förstklassig inredning och un-

dervisningsmateriel. Vi föreställa oss, att för en dylik läroanstalt erfordras i stort sett omkring 3 föreläsningssalar, en samlings- och skrivsal, rum för rektorsexpedition, ett lärarorum och bibliotek, ett elevrum, en större hall med möjlighet för uppdelning i sektioner för a) praktisk undervisning i installationer för högspänning, b) praktisk undervisning i installationer för lågspänning, c) praktisk undervisning i kabelmontage och d) provning och reparationer av motorer och transformatorer, varmvattenberedare och andra apparater, eventuellt även enklare reparationer av pumpar och andra vanligen inom lantbruket förekommande elektromotordrivna arbetsmaskiner, en sal för mätövningar och justering av elektricitetsmätare m. m., ett transformatorrum för driften samt nödigt gårdsutrymme för undervisning i montagearbeten å luftledningar, utomhusställverk o. d.

Med hänvisning till ovanstående tillåta vi oss därför hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om verkställande av utredning angående inrättandet av en statens elektriska installatörsskola samt för riksdagen förelägga de förslag, vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 23 januari 1939.

L. Franzon.

Gustaf Strömberg.

